Seruo Conuentus B M Pacis P.P. Cruciferorum.

Incipit prologus de vtilitate p̄ſentis operis reductorij moꝛalis re uerendi doīni petri berthorij aucto ris dictionarij et pro declaratiōe tabule ſbſequentis·

Quoniam vero
non mlta dicē
tibus ſed veri
tatē tradētib9
auſcultandum
eſt· predicatoꝛ
veritatis q̄ ad
euāngeliſandum eſt miſſus ſuo pe
re pferre ſtudebit verba et teſtio
nia ſumme veritatis· et magis eli
get predicaē fructuoſa q̄ curioſa ⁊
vera q̄ ambigua · auctentica q̄ a
pocriſa· alias inuanum laborabit
et nō loquet ad coꝛ ihrlm· Nichil
ergo predicatori vtilius qui vult
coꝛda audientium illuminare con
firmarē conpungere et in omnib9
virtutibus edificare· q̄ vt ſciat ſa
cre ſcripture geſta et exempla ap
plicare · et taꝫ litteraliter q̄ ſpiri
taliter interpretari Illa quidē ſūt
fructuoſa et edificatoꝛia vtilia et
delectabilia· vera et fide digna Nā
teſte paulo ōnis ſcp̄tura diuinit9
inſpirata vtilis eſt ad docendū ad
arguen[illegible]um ad coꝛripiēdum ad e
rudiendū in iuſticia · vt perfectus
ſit hom[illegible] dei ad omne opus bonū
inſtructus· Scriptuā quidē diīna
tractat de miſericoꝛdia et iuſticia
de pena et gloria· de vindicta et ḡ
tia. hic electos remunerat· illic re
probos affligit et dampnat· Et q̄
ſcriptura canonica comminationi
bus et promiſſionibus plena emi
nentiſſime eſt auctoritatis cui fidē
ſuper omnium gentium litteras ⁊
ſuper omnem humanam ſapienti
ā firmiſſime adhibere debet q̄cunq̄
fidelis · ergo exēpla ⁊ dicta ſacre
ſcripture ī qua ſolida et īdubita
ta veritas continetur tanto maio
ris ponderis et edificationis eſſe
noſcuntur ſi alioꝛum mentib9 im
primātur· quāto ſblimioꝛi auctori
tate et firmioꝛi veritate ſuffulciūt
Sꝫ heu q̄ plures hodie predicatoꝛ
in eccleſia xp̄i in ſede veritatis col
locati potius narrant ludicra q̄ e
dificatoꝛia apocriſa q̄ ſolida· ergo
auditores talium ſicut venīūt ita
redeunt tepoꝛem priſtinum reſer
uantes· Omnibus ergo predicato
ribus veritatis preſens hoc opus
carius amplectendum eſt · inquo
vtrūq̄ teſtamētū tam litteraliter
q̄ moralit taꝫ allegorice q̄ anago
gice ſb vno vel duplici tpplici ve
ſenſu multis varijſq̄ modis inue
nient interpretatū· Nā auctoꝛ pn̄
tis libri ſic ſēſū ſpūalēꝫ exp̄mit q̄
tn̄ textū īterp̄tādo declāt · et vbi
text9 litteraliter edificat ibi et ſē
ſus ſpūalis litterā v̄tuoſe coloāt ·
et predicātē adiuuat· vt iter nar
rādū magis ac magis habūdet Sꝫ
vbi textus ſicut iacꝫ ī lrā audiētēꝫ
nō excitat· ibi ī ſpū[illegible] ſenſu tā co
pioſe dictat vt p̄dicatoꝛ ſcd̄ꝫ q̄ au
ditoꝛibꝫ cueit ad ſinglos ſingula
trahat· Scp̄turas varias pulchre
applicat· hyſtoꝛiales ad ſapientia
les· legales ad p̄phetales et ecōtra·
et ſic vet9 teſtamētū ꝯfirmat et
expoīt cū nouo · ⁊ econuerſo · vt q̄ſi
duo cherubīn ī ſēſu ſe īuicē aſpici
ant· ⁊ ſuis allegatōibꝫ velut duabꝫ

A ij

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Leeres Anfangsbl. fehlt

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

alis ſe mutuo tangant. Et mul
ta ex hoc datur ſapienti occaſio.
qui magna ex paruis multa ex
paucis elicere nouit. vt habita oc
caſione plurima ex mltis. ex ma
gnis maxima trahat. vt ſic q̄ ſa
piens eſt ſapientior fiat. Vt er
go nichil obſtet ſtudioſo lectori
ad inueniendum ſine labore ma
teriam pro ſua volũtate. tabulã
vtilem ſubnectimus. per quam q̄
ſi per ſemitã breuit̃ et leuit̃ ad ō
nem materiã manuducatur. Pro
cuius intellectu diligent̃ cõſideran
dum eſt q̄ ordo procedendi p curſũ
totius libri talis eſt. Primo qui
dẽ compendioſe preponitur text9
quaſi fundamentũ ſub rubrica ca
pitali. deinde ſubnectitur interp̄
tatio ſpũalis diuerſis diſticta lit
teris alphabeti. que in omni titu
lo tabule videntur cũ capitulis ſu
is ãnotata. que quidem ſunt capi
tula huius libri non biblie. quia
capitula biblie poſt textũ p̄nota
tũ ſũt in locis diligent̃ ſignata.
Duo quidem hic eſſe capitula ſciẽ
neceſſe ẽ libri videlicet pñtis atq̃
biblie. tabula ſolum capitula re
citat libri. et liber vt ſepius capi
tula biblie. vt ibi lector requirat
plenius qd alibi tm̃ ſignatũ vel
abbreuiatũ cognoſcit Et ſi lector
poſt oẽm textum capitula biblie
quotata nõ viderit ad principiũ
capituli ãte p̄mũ morale oculos
flectat. et ſub precedẽti ſequẽtia
cõprehendat. nam coiter ſub vno
capitulo libri capitulũ biblie q̄
uis alterius numeri cõtinet. ergo
nota numeri ſufficiat p̄ma et ſola
Tabula enĩ libri indicat q̄bus c
ſtum materia deſeruiet. q̄ nõ
ſolum confert predicatoribꝫ. ſed
cũ omnib9 diligentibus veritatẽ.
que quidẽ veritas etſi latuit ſb
moyſe. manifeſtata tñ eſt p ihesũ
criſtum dñm noſtrum. qui vela
men abſtulit legis carnal̃. vt rẽ
uelatis ocul̃ in lege ſpũali mira
bilia conſiderare poſſimus. quẽ
nob̃ genuit v̄go maria. que ẽ cũ
filio ſuo benedicta in eternũ et
vltra. Amen. Expliat Prolo
gus. Sequitur Tabula.
Abel innocẽs
ab iniudo ca
yn occidit
et criſt9 ag
nus dei a iu
deis fratri
bus per iui
diam tradi
tur morti. Gen̄. iiij. A
Abrahã yſaac imolat et de9 pat̃
oĩm vnicũ in cruce filiũ qui eſt
gaudium et expectatio gentium.
Ge. xxij. A. B
Abrahe ſacrificiũ pulchrẽ interp̄
tat̃. Ge. xi. A
Abſalon dauid et aĩa p9 peniten
tie tẽp9 reſtituit̃ xpō. ij. re. xi. A
Abſtinẽtia a carnali voluptate i
femore iacob qd emarcuit cõmẽda
tat̃. Ge. xix. G
Acceptio pſonaꝝ nõ ẽ apd deum
Ge. xliij. A
Acceptõ pſonaꝝ ñ erit in p̄motõe
platoꝝ Exo. xix. D. Math. ij B
Acadiſoſi ẽra viuẽtiũ ñ itrabunt
Nũi. x. C
Accuſator ẽit inocẽs Iõ iij. B
Achor pũſũ ſignificat religioſũ.
Ioſue. vi. A

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf